

Isten figyelmetlen volt?

Ha a gyermeked megkérdez téged, válaszolj neki! Ez a Bibliában áll (vö. 2Móz 12,26; 5Móz 6,20) – és én szilárdan eltökéltem magam erre. De amikor második fiúnk világra jött, először nem voltak válaszaim. Csak kérdéseim. *Jan* ugyanis sérült gyerek, nem tud sem járni, sem állni, továbbá merevek a könyökei, szívrendellenessége van, és torzulásai a száján és a garatban.

Maga *Jan* nem kérdezett semmit. Élt. Miféle élet lesz ez, kérdeztük mi. Akkoriban semmit sem tudtunk. Semmit sem arról, mennyi gondozásra lesz szüksége, mekkora önállóságra juthat majd el. Mi lesz később? Hogyan menjenek tovább a dolgok? Kérdés kérdés hátán. És válaszunk mindig csak a következő napra volt. Éjjel a gondok nyomasztottak.

Az imádkozás is nehezemre esett. Először nem a *miért* kérdése foglalkoztatott, hanem sokkal inkább ilyenek: Mit is kérek, és miért is imádkozom? Gyógyulásért imádkozom? Azért, hogy ez a gyerek ne maradjon fogyatékos? Vagy érte imádkozom, hogy megtanuljon együtt élni ezzel a fogyatékosággal? És önmagamért, hogy legyen erőm ehhez a gyerekekhez? Vajon hiányos a hitem, hiányos a bizalmam, ha már csak az elegendő erő vágya játszik szerepet imáiban?

Töprengésed és kérdéseid ne irányuljanak a túlságosan távoli jövőre, különben az éjszaka kísértetei elhomályosítják a nappalt is, és többé nem látod, hogyan mehetne tovább az élet. Ezt a választ találtam a kérdéseimre. Kivárni, kitartani, csak azzal törődni, ami éppen soron van – ezt csak fokozatosan tanultam meg.

Gyermeünk nem kérdezett. Élt. De mások megkérdeztek minket: „Mítől van ez? Beteg voltál terhesség idején? Gyógyszereket szedted, vagy alkoholt fogyasztottál?” Folyt az okok keresése, összekapcsolva a háttérkérdésével: Ki a felelős? A kérdés nyitva marad. Némely kérdésre nincs válasz, de nekünk, embereknek nehezünkre esik ezt kibírni.

Férjemet és engem megkérdeztek: „Tudtátok-e már a szülés előtt?” „Nem lehetett ezt megakadályozni?” Senki sem kérdezte meg közvetlenül:

„Nem lehetett az *ő* világrajövetelét megakadályozni?” De gyakran hallottam ezt a kérdések mögött. „Ezt” megakadályozni – ha előre tudtuk volna, ez azt jelentette volna, hogy *ő* nem élne.

Még közvetlenebbé vált a dolog, amikor harmadszor is várandós lettem. Sok beszélgetésben előjött a kérdés: „De ugye megvizsgáltatod magad, hogy ezúttal minden rendben van-e?” És olykor teljesen direktben: „Csak nem fogtok még egyszer ilyen gyereket világra hozni?” Véletlen ismeretsegek tettek fel ilyen kérdéseket, a játszótéren, vásárláskor. Vannak olyan kérdések, amelyekről eláll az ember szava.

Valamikor aztán maga *Jan* kérdezett. Jó öt éven át vidám gyerek volt, mindenkire ránevetett, maga épített hidat másokhoz, ha azok bizonytalanok voltak, hogyan bánjanak vele. Vidáman, öntudatosan, kérdések nélkül kezelte hátrányos helyzetét. Olykor azt mondta: „Ha majd tudok futni, mindenkit lehalasztok!” Vagy: „Ha majd tudok futni, én leszek a legjobb focista!”

Ezután jött a törés. *Jan* sejteni kezdte, hogy sosem fog lehalasztani másokat, sosem fog futballozni, és sosem fog fára mászni. „Anya, miért nem tudok futni? Miért vagyok fogyatékos?” – „Így születél.” – „Miért? Isten figyelmetlen volt?” És később: „De hiszen Jézus olykor meggyógyított embereket! Miért nem gyógyít meg engem? Olyan sokat imádkoztam, anya!”

Ha a gyermeked megkérdez téged... Nem volt válaszom. Ezeket a kérdéseket már nem tettem föl az elmúlt években. Túlságosan akadályoztak – „megakadályoztak”, „fogyatékosá tettek” engem. [A németben szójáték, mert az akadályozás és a fogyatékoság egy töről fakad. A szerk.] De most *ő* maga kérdezett – és én nem tudtam mit mondani.

Egyetlen válaszom mindmáig ez: „Nem tudom. Nem ismerem Isten terveit, nem vagyok képes megérteni, miért van ez így.” Mióta *ő* maga anynyira érezhetően szenved a korlátaitól, gyakrabban kérdezi: „Miért?” Nincs válaszom. Legalábbis olyan

nincs, amelyet magam is ne kérdőjeleznék meg ismét, például azt, hogy Isten ilyenek akarta *őt*, hogy van valamilyen elképzelése vele, még ha mi nem érthetjük is azt. Néha azt mondom neki: „Olykor én is ezt kérdezem Istentől, de még nincs válaszom. Talán kapunk majd, talán te kapsz majd.” Vagy: „Te egészen különleges ember vagy. És te elsősorban nem fogyatékos vagy, hanem először is Jan vagy, és van, amit Jan jól tud, és van, amit nem – de ez minden emberre érvényes.”

Egyszer *Jannal* együtt egy plakát előtt álltam, amelynek ez volt a felirata: „Az emberek nem sérültek, hanem sérültté teszik őket.” Megmagyaráztam *Jannak* a mondatot, s *ő* tiltakozott: „Világos, hogy egyes dolgokat ti sem tudtok megtenni – de én nem tudok járni, s ez valódi fogyatékoság.”

„Nincsen lábad?” Fiatalabb gyerekek gyakran kérdezik ezt *Jantól*. *Ő* mindig igen komolyan válaszol, s elmagyarázza, mire képes, és mire nem. Egy ilyen játszótéri beszélgetés után az illető gyerek még egyszer arra jött az anyjával, és megszólalt: „Mama, ez az a gyerek, aki nem tud járni.” Csattanás – egy pofon –, majd: „Fogd be a szád!” A gyerekek sokszor meglehetősen elfogulatlanul kérdeznek. A fiatalok és a felnőttek már nem kérdeznek, vagy csak ritkán. Ehelyett hangsúlyozottan félrenéznek, vagy hozzám intézik kérdésüket, vagy megsimogatják *Jan* fejét – könnyekkel a szemükben. *Jan* jobban szereti, ha *őt* kérdezik, mert a kérdés lehetőségeket nyit meg. Ezért jó, hogy *ő* is kérdez. Válaszaim nem kielégítőek, sem nekem, sem neki. De a kérdéssel beszélgetés kezdődik – az életről, a helyünkről, Istentől, a félelemről és a szomorúságról, egészen különleges ajándékokról és feladatokról. Az én feladatom, hogy szembenézzek a kérdésekkel – az *ő* feladata, hogy együtt éljen a kérdésekkel.

Monika Elsner

Forrás: Publik-Forum, 2009/20

A szerző 1961-ben született, három gyermek anyja (14, 16, 18 évesek), hitoktató és kisegítő lelkipásztor.